

SAMOUPRAVA

Glasilo Županske zveze v Ljubljani

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Letna naročnina znaša za občine Din 100.—,
za vse ostale Din 40.—.

Uredništvo in uprava se nahajata v prostorih Županske
zveze v Ljubljani, mestno načelstvo.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon štev. 30-22.

LETO II.

LJUBLJANA, DNE 1. FEBRUARJA 1934.

STEV. 3.

VSEBINA: Ivan Zupan, doh. ravnatelj, Ljubljana: Še enkrat trošarina. — Josip Sušič, sreski kmet. referent v
Kranju: Občinski kmelijski odbori. — Dr. F. Mis: Osrednja zdravstvena služba. — Iz Županske zveze. —
Vprašanja in odgovori. — Razsodbe upravnega sodišča.

Ivan Zupan, doh. ravnatelj, Ljubljana

Še enkrat trošarina

(Nadaljevanje)

Posloje tri možnosti:

1. da prevzame le agende država, t. j. finančna kontrola, ki je vršila to že do leta 1932.

Ker pa je sedaj država desinteresirana na teh trošarinah ter je 1932. demoniralala za to potreben aparat finančne kontrole, tega gotovo ne bo storila, niti bi to želeli interesi sami.

2. Dobiranje banovinske trošarine in kontrolo naj vrši banovina, ki bo razpolagala z dohodki od teh trošarin.

V ta namen bi morala banska uprava ustvariti poseben trošarinski urad, ki bi naj po svojih organih pobiral tudi občinske trošarine.

Takšen urad bi bil avtoritativen, toda zdi se mi, da bi bil prekomplikiran in za banovino predrag.

3. Končno bi prišle v poštev občine.

Z izvršeno komasacijo smo dobili razmeroma velike občine. Ker je že v najkrajšem času pričakovati uveljavljenje navodil o načinu pobiranja občinskih naklad in okvirne trošarinske in taksne tarife ter se bo po mojem mnenju večina občin poslužila pravice do uvedbe takih trošarin in taks, bodo morale občine v smislu čl. 8. navodil imeti svoje trošarinske urade in organe.

Ali in kako bi kazalo organizirati pobiranje banovinske trošarine in vršenje kontrole po teh občinskih trošarinskih organih?

To vprašanje je načelne važnosti in se ne sme tozadevna odločitev izvršiti na vrat na nos, marveč jo je vsesstranski ventilirati in temeljito proučiti.

V to svrhu se ozirimo v polpreteklost, ki je v tem pogledu dokaj poučna!

Bivša Avstrija, ki je več stoletij pobirala užilnino, je imela za to prilično dobro izgrajen sistem. Užilnino na vino in žganje sta poleg države pobirali tudi dežela in občina.

Država je dosledno dajala državno užilnino v zakup. Zakupnik je bila dežela, občina ali zasebnik. Država je imela od zakupa redne dohodke — brez izdatkov za režijo. Zakupnikom je nudila pravno pomoč in zaščito ter so pri tedanjih finančnih okrajnih direkcijah poslovali posebni dohodarstveni oddelki za preiskovanje in sojenje tozadevnih prestopkov.

Zakupi so se oddajali polom javne licitacije, do katere so imeli prvenslveno pravico gosliničarji dotičnega okrajnega glavarstva. Ti so se mogli zedinili na prispevek k izlicilirani vsoti ter so si na ta način prihranili režijske troške. V slučaju, da poedini gosliničarji niso priznali višine odmerjenih jim prispevkov, so jih poslali pod kontrolo sosednega gosliničarja ter so plačevali užilnino od potočenih količin. To je bil takozvani odkupni sistem.

Zakupne pogodbe, ki jih je bilo mogoče odpovedati v prvem letu, so se sklepale za dobo 3 let ter je zakupnik moral položiti kavicijo.

Ako se gosliničarji niso mogli zediniti ali če vobče niso reflektirali na odkup, odnosno zakup, je dala država užilnino v dotičnem okrajnem glavarstvu kakih drugi osebi v zakup.

Zadnja leta pred svetovno vojno in vse do prevrata je imel na področju bivše Kranjske državno užilnino v zakup bivši deželni odbor kranjski, ki je po svojem posebnem uradu, nazvanem »nadzorništvo deželnih naklad« poleg državne užilnine pobiral tudi deželne in občinske naklade.

To nadzorništvo je razdelilo deželo v užilninske urade, v katerih območju je bilo združenih po več občin. Vodje teh uradov so bili deželni nameščenci. Ta način pobiranja se je v vsakem pogledu prav dobro obnesel.

V izvanrednih slučajih, če ni bilo nobenega resnega reflektanta za zakup, je poverila država pobiranje državne užilnine finančni straži. Vendar se to navadno ni dolgo držalo, ker je bil gosliničarjem ta način pobiranja že takrat najmanj simpatičen.

Tak je bil torej sistem pobiranja trošarine v bivši Avstriji.

Podal sem to obrazložitev, ker sem mnenja, da ne škoduje stvari in bi se morda to ali ono — seveda s primernimi izpremembami — moglo s pridom uporabiti.

Oddaja trošarine v zakup nemara danes ni več sodbna, vsekakor pa bi se dalo diskulirati o odkupnem sistemu, ki je zelo enostaven ter je v principu pavšal.

Po zedinjenju se je uveljavil pri nas že prej najnesimpatičnejši — in v predvojni Srbiji nepoznani način pobiranja trošarine in kontrole, dokler se ni tako osovražil, da je zrušil državno in banovinsko trošarino na vino in žganje in ž njo tudi kontrolo.

Sistem občinskih doklad na direktne davke ne odgovarja niti duhu časa niti ni bil v novo nastalih občinah pravičen.

Spričo prednjih izvajanj in ker smatram, da je radi interesne povezanosti banovine in njenih občin na novo dovoljena banovinska trošarina na vino in žganje v tesni zvezi z občinskimi trošarinami, podajem v izveščku analizo navodil o načinu pobiranja občinskih naklad in osnutek trošarinske in taksne tarife.

Finančno ministrstvo je pod br. 11.680 od 9. decembra 1933. razposlalo svoj tozadevni elaborat občinam, da slavijo svoje pripombe ali predloge. Rok za to je bil minimalen, t. j. 20. december, iz česar je sklepali, da je zadeva nujna.

Predložen osnutek je važen z dveh vidikov:

1. osvaja načelo občinskih trošarin, ki postanejo s tem stabilna,

2. uvaja z okvirnimi predpisi v tem pogledu enoten sistem.

Priznati moramo, da je to dalekosežen ukrep in v sedanjih razmerah morda celo edin mogoč in praktičen način za financiranje občin, vsled česar ga moramo — čeludi ni idealen — samo pozdraviti.

Doslej se je morala vsaka občina za sebe boriti za odobritev občinske trošarine na predmete razen na vino in žganje. Zlasti so morala avtonomna mesta pogosto prehoditi v tej borbi cel križev pol in doživljali najbridkejša razočaranja radi odklonitve ali znižanja

predloženih odmer in vse to radi labilnosti trošarine, ki je tvorila glavni vir proračunskih dohodkov.

Z uveljavljanjem teh navodil z maksimalno trošarinsko in laksno tarifo bodo le težkoče odstranjene, ker so s tarifami postavljene meje navzgor ter bodo enkrat odobrene občinske trošarinske in laksne tarife veljale avtomatično iz proračunskega leta v proračunsko leto.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Opozorilo. Mestno načelstvo v Ljubljani je naložilo cel osnulek v slovenskem prevodu, ki ga je proli predplačilu malenkostne odškodnine Din 30 — dobili pri ravnanstvu mesnega dohodarstvenega urada.

Josip Sušlič, sreski kmet, referent v Kranju

Občinski kmetijski odbori

Z zakonom o pospeševanju kmetijstva z dne 6. septembra 1929. (Uradni list 104. kos iz l. 1929.) so bili oživilorjeni pri občinah »občinski kmetijski odbori«. Po svojem značaju so li odbori osnovna edinica v sistemu oblaslev in organov za pospeševanje kmetijstva. Isli so kmetu in kmetijstvu najbližji svetovalec, napram občini in sreskim oblastvom pa poklicani tolmač kmetijskih potreb. Ustanova je potemtakem prav važna. Vendar pa vlada glede občinskih kmetijskih odborov še danes, po 4 letih njihovega obstoja, precejšnja nepoučenost pri kmetovalcih, občinskih odborih in županih, še najbolj pa pri občinskih kmetijskih odborih samih. Marsikje niso občinski funkcionarji na jasnem, kak je prav za prav namen občinskega kmetijskega odbora in kake so njegove funkcije. To stanje se pri današnjem ustroju pospeševanja kmetijstva, ki sloni na omenjenem zakonu, seveda maščuje. Inteligentnejši kmetovalci položaj vidijo in upravičeno kritizirajo. Jasno je, da so tudi številne izjeme.

Predvsem treba biti pri občini na jasnem glede namena in nalog obč. kmet. odbora. Ta odbor vrši v **glavnem funkcijo posvečovalnega organa pri občinskem zastopu**. Občinski funkcionarji (župan, občinska uprava, odbor) bi morali v vsaki količiki važni kmetijski zadevi vselej povprašati za mnenje obč. kmet. odbora, predno o zadevi sklepajo. Po zakonu ima vsaka kmečka občina v letnem proračunu svoj **občinski kmetijski sklad**. Iz tega sklada odstopi 75% sreskemu kmetijskemu odboru, ki upravlja skupne sreske kmetijske zadeve in naprave. Po banovinskih določilih preostane občini 25% obč. kmet. sklada. Glasom zadnjega odstavka § 47. zak. o pospeševanju kmetijstva razpolaga z obč. kmet. skladom občinski zastop na predlog obč. kmetijskega odbora (§ 53.) in eventualno na predlog sreskega kmetijskega odbora (§ 55.). Tak predlog mora biti pred sklepanjem odobren od pristojnega sreskega načelstva. V tem oziru delajo nekatere občine pogreške vsled nepoznanja predpisov ali pa iz površnosti. Namreč pogosto se obč. kmet. odbor niti ne povpraša za mnenje, ali pa se prijava predloga, odnosno sklepa na sresko načelstvo kar opusli. Tak postopek ni pravilen. Tretja naloga obč. kmet. odbora je **izvolitev enega člana in enega namestnika v sreski kmetijski odbor** (§ 54.). V tem pogledu bi moral biti občinski kmetijski odbor zelo previden in poslati v sreski odbor le take zastopnike, kateri dobro poznajo razmere, stanje in potrebe domačega kmetijstva in ki so dobro poučeni tudi o slanju raznih kmetijskih organizacij (zadrug, družtev, podružnic) v območju občine. Ne samo lo. **Delegati za sreski kmetijski odbor morajo biti vneti za kmetijsko pospeševanje, obenem pa požrtvovalni za javno delo**. Funkcija je sreskega kmetijskega odbornika zahteva poglobljeno umevanje kmetijskega pospeševanja z ozirom na lastno občino, predvsem pa v pogledu potreb celega sreza. V nasprotju s tem pa imamo slučaje, da pošljejo občine v sreski odbor močje, katerim manjkajo omenjene lastnosti. Vsled tega trpi delovanje

sreskega odbora in s tem pospeševanje kmetijstva, saj upravlja sreski kmetijski odbor 75% denarja iz obč. kmet. sklada za kmetijske pospeševalne namene.

Podrobni predpisi glede izvolitve obč. kmet. odborov in njihovega poslovanja so podani v §§ 51. in 52. zak. o pospeševanju kmetijstva. Pri sestavi obč. kmet. odbora se pogosto dogaja, da niso bili vanj pritegnjeni kot posvečovalni člani **zastopniki vsake kmetijske organizacije v območju občine**. To se godi največkrat vsled okolnosti, ker organizacije ne poznajo zakona. Drugače bi se same pobrigale za vslop v odbor, kjer bi zastopale s posvečovalnim glasom koristli organizacij in kmetijstva. Take organizacije, odnosno občine bi bilo na nedostatek opozoriti. § 53. določa postopek pri sestavi in uporabi obč. kmet. sklada in podrobnosti odborovega delovanja.

Funkcije obč. kmet. odborov niso tako enostavne, kakor se morda vidijo. Le nepoučeni ali neinteresirani ljudje podcenjujejo ustanovo, ki je osnovna celica za kmetijsko pospeševalno delo. Brez umevanja in ljubezni do dela ne more biti uspešna niti najboljša ustanova. Spričo današnjih razmer pri kmetijstvu je nujno potrebno, da se zdramijo obč. kmet. odbori k delu. Bližajo se, odnosno deloma so že izvršene volitve novih obč. kmet. odborov na podlagi zadnjih občinskih volitev. Občinskim odborom se priporoča, da volijo v obč. kmet. odbore le močje, ki pojmujejo pomen kmetijskega pospeševanja in ki imajo voljo do dela.

Prva naloga obč. kmet. odborov je, da se dobro poznajo z zakoni, ki se tičejo kmetijstva. Brez poznanja gotovih zakonov, pravilnikov in določil odbori ne morejo uspešno delovati. Priporočam, da nabavijo občine za svoje obč. kmet. odbore 38. snopič »Zbirke zakonov«, ki jo je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. V tej priročni knjižici so vsi poglavitni kmetijski zakoni. Iskali posamezne številke Uradnih, odnosno Službenih listov po občinskem arhivu, je problematična zadeva! Zato je najbolje, nabaviti zbirko zakonov, ki si jo bodo odborniki med seboj posojevali.

V naslednjem navedem najvažnejše določbe v specialnih kmetijskih zakonih, s katerimi imajo občine največ posla in ki bi jih moral zato obč. kmet. odbor dobro poznati. V prvi vrsti pride v poštev **zakon o pospeševanju kmetijstva**, posebno §§ 51. do 53. in 54. do 56., ki obravnavajo vse potrebno glede občinskih in sreskih kmetijskih odborov. Nič manj važen ni **zakon o pospeševanju živinoreje** z dne 21. decembra 1929. Tu je za občine zlasti tehten § 12., ki se tiče preskrbe še potrebnih plemenskih bikov z občinskimi sredstvi. Nabava manjkajočih bikov je za občine velikega pomena, vendar je z ozirom na proračunske možnosti in včasih zahtevne krajevne prilike — naravnost pereča zadeva. Zopet je tu naloga obč. kmet. odbora, da slavi občinskemu zastopu primerne konkretne predloge, ki bodo v skladu z določilom v § 12. Nadalje so važni §§ 2., 7. in 46., ki se tičejo pripuščanja zakonitih (nelicenciranih) bi-

kov. Dolžnost obč. kmet. odbora je, da poizveduje o zakolnih bikih in takoj naznani sreskemu načelstvu, če se katerikoli nelicencirani bik uporablja za pripuščanje na lasno ali lujo živino (bodisi proli plačilu ali zaslonj). Ovdabe so potrebne v svrhu kazenskega postopanja zoper posestnike, ki povzročajo s pripuščanjem zakolnih bikov veliko škodo živinoreji in še posebej selekcijskemu združništvu. Lastniki potrjenih bikov sami in drugi živinorejci so premalo zavedni ali dosledni, da bi naznanjali take slučaje, dasiravno dobro vedo, da so naznanila živinoreji v korist.

Zakon o zatiranju bolezní in škodljivcev kulturnih rastlin z dne 9. decembra 1929. je velikega pomena za vso kmetijsko proizvodnjo, prav posebej pa še za povzdigo sadjarstva. Standardizacija in uspešno vnovčevanje sadja bosta toliko časa ostala samo pobožna želja, dokler se ne uveljavi vesplošno zatiranje škodljivcev in bolezní sadnega drevja. Naloga obč. kmet. odborov je, da se dobro seznanijo z omenjenim zakonom, zlasti s §§ 4., 9., 10., 11., 14. (toč. 8.), 17. in 20. § 20. določa kazensko postopanje zoper kršilce zakona, a kazenski postopek vrši občina v korist obč. kmet. sklada.

Enako bi moral poznati **zakon o gozdih** (Uradni list 35/1930.).

Občine so prejele potem sreskih načelstev več banovinskih »Določil« in »Navodil«, ki se ličejo izvajanja raznih kmetijsko-pospeševalnih akcij. Izmed teh so posebno važna »Določila za priznavanje banovinskih pri-

spevkov za napravo gnojišč in gnojničnih jam« (Služb. list 51. kos iz l. 1933.). Obč. kmet. odborniki bi morali la določila skrbno proučiti in dajati po potrebi pojasnila interesentom na vasi, ker vlada v tem pogledu še znatna nepoučenost. Občine se zlasti opozarjajo na § 11. določil.

Obč. kmet. odbor mora dobro poznati postopek za **odpis davka ob elementarnih neizgodah**, da v danih slučajih lahko sveluje prizadelim posestnikom. Odbor bi moral poznati določbe uredbe o odpisu davka ob elementarni škodi (Uradni list št. 118 iz l. 1928.). Dobro je, da se v konkretnem slučaju odbor sam brez odloga informira o formalnostih tudi pri pristojni katastrski upravi. Odločilno pri tej zadevi je, da prosilci ne zamudijo roka, ki je razmeroma zelo kratek.

Potrebno je tudi, da daje župan vsak važnejši spis, ki se liče pospeševanja kmetijstva, v upogled obč. kmet. odboru in da se z njim posvetuje glede rešitve. V zamotanih slučajih je dobro povabili na posvet še osebe, ki so sicer izven obč. kmet. odbora, ki pa se teoretično ali praktično pečajo s kmetijstvom (n. pr. učiteljstvo).

Če primerjamo dosedanje delovanje občinskih kmetijskih odborov z delovanjem, kakoršno bi po zakonu moralo biti, vidimo po večini dokaj klaverno sliko. Zakon se prav malo ali samo navidezno izvršuje. Tega naj bi se zavedali vsi poklicani činitelji in se poprijeli temelj-teje in vestneje dela v prosep našega kmetijskega stanu in države.

Dr. F. Mis

Osrednja zdravstvena služba

(Nadaljevanje)

Pravilnik o sestavi in področju banskega sanitetnega sveta

(Uradni list z dne 24. decembra 1929, št. 13)

predpisuje sestavo in poslovanje banskega sanitetnega sveta. Člen 8. pravilnika predpisuje: Mnenje banskega sanitetnega sveta se mora zahtevati v vseh primerih, kjer to odreja § 41 zakona o banski upravi. Banski sanitetni svet sme podajati tudi po svoji uvidevnosti kraljevski banski upravi predloge o vprašanih narodnega zdravja, ureditvi zdravstvene službe in zdravstvenih ustanov.

Zakon o zatiranju nalezljivih bolezní

(Uradni list z dne 14. februarja 1930, št. 31)

§ 8. Cepivo za osepnice, kakor tudi cepiva za druge bolezni in zdravilne serume morajo nabavljati iz svojih proračunskih sredstev občine od pristojnega higienskega zavoda, ki jih izdeluje. Ban sme urediti s pravilnikom nabavljanje in plačevanje teh proizvodov za svojo banovino.

§ 9. V krajinah, kjer se pojavljajo endemično ali epidemično nalezljive bolezni, ki se ulegnejo prenašati s pitno vodo, morajo pregledovati oblasť obč. uprave s pomočjo higienskih zavodov in tem podrejenih ustanov vse te vode in javne vodnjake ter jih postaviti pod svojo stalno kontrolo.

§ 10. Kjer se pojavljajo akutne nalezljive bolezni stalno v večji meri, se mora izvršiti asanacija teh krajev in krajin. Asanacijo izvršuje odbor, sestavljen iz predstavnika občine, v kateri naj se asanacija izvede, iz banovega predstavnika in iz predstavnika higienskega zavoda.

§ 24. Za lažje in uspešnejše zatiranje nalezljivih bolezní in izvajanje potrebnih ukrepov se sestavijo, kjer spozna to obč. upravno oblastvo za potrebno, za poedine občine ali za več občin skupaj zdravstveni odbori.

§ 26. Občine s preko 10.000 prebivalcev morajo urediti v pelih letih in po ureditvi vzdrževati bolniške oddelke za akutne nalezljive bolezni, in sicer z najmanj desetimi posteljami na vsakih 10.000 prebivalcev.

§ 32. Če se delavci, zavarovani po zakonu o zavarovanju delavcev, prisilno izolirajo radi pojava nalezljivih bolezní v rodbini, imajo, dokler traja izolacija, pravico do hranarine iz sredstev okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. Siromašne občane podpira, dokler so izolirani radi nalezljivih bolezní, občina iz občinskih sredstev.

§ 34. Ustanavljanje dispanzerjev (prolituberkuloznih) je obvezno za občine, ki imajo nad 10.000 prebivalcev.

§ 47. V krajinah, okuženih s hrahomom, morajo državni in občinski zdravniki sistematično pregledovati šolske otroke.

§ 53. Sredstva za izvrševanje odredb iz tega zakona se določajo v državnem, banovinskem in občinskem proračunu.

§ 54. Občine morajo sodelovati pri zatiranju vseh bolezní, ki jih obsega ta zakon.

Pravilnik o zaščitnem cepljenju zoper akutne nalezljive bolezni

(Uradni list z dne 30. aprila 1910, št. 57)

§ 6. Obvezno obč. cepljenje ogroženega okoliša odreja ban na predlog higienskega zavoda. Obvezno cepljenje obsega lahko samo osebe ene starosti, ene ustanove, enega poklica ali ene vrste.

§ 7. Če se razglasi v enem okolišu obvezno cepljenje, morajo odrediti upravna in občinska oblastva vse ukrepe, ki jih predlaga pristojni zdravnik, da se cepijo vsi ogroženci.

§ 10. Cepiva morajo nabavljati upravne občine iz svojih sredstev na predlog pristojnega zdravnika ter postavljati za to v svoje proračune določene vsote.

Pravilnik o zaščitnem cepljenju zoper osepnice

(Službeni list z dne 12. julija 1930, št. 13)

§ 1. Redno cepljenje zoper osepnice se vrši vsako leto od 1. maja do 30. septembra.

§ 2. Cepljenje opravlja občinski zdravnik, kjer ga pa ni, banovinski ali državni zdravnik. Administrativno delo opravlja upravna občina.

§ 8. Stroške za cepivo trpi občina.

§ 9. Vsaka upravna občina mora sestaviti sezname olrok za cepljenje najdalje do 10. marca ter ga vročiti občinskemu zdravniku, kjer pa občinskih zdravnikov ni, prislojnému občemu upravnému oblasťu prve slopnje. V seznamek se morajo vpisati:

a) vsi otroci, rojeni v prejšnjem letu, ki so bili živi dne 31. decembra prejšnjega leta;

b) vsi otroci, rojeni v prejšnjem letu v drugih občinah, ki pa so se doselili v prejšnjem letu;

c) vsi otroci, ki sploh niso bili ali so bili brezuspešno cepljeni v predhodnem letu ali v prejšnjih letih.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Iz Županske zveze

Seja širšega odbora Županske zveze se vrši v ponedeljek dne 5. februarja 1934 v Ljubljani. Na dnevnem redu je 1. poročilo v pomožni akciji; 2. o tajniški uredbi; 3. poročilo o načrtu nove naredbe o pobiranju obč. naklad. Radi važnosti seje vabimo vse gg. odbornike, da se seje gotovo udeležijo.

Tečaji Županske zveze so se dosedaj vršili v vseh srezih razven v srezih Gornji grad, Konjice, Ljubomer in Novo mesto. V teh srezih se vrše tečaji v najkrajšem času.

Položnice smo priložili tej številki Samouprave. Prosimo vse gg. naročnike, da naročnino čimprej poravnajo.

Vprašanja in odgovori

6. Vprašanje: Ali se more razpravljati na seji občinskega odbora tudi o predmetih, ki niso na dnevnem redu?

Odgovor: Ne in da! Tretji in četrti odstavek § 59. zakona o občinah določata: »V seji se ne sme razpravljati o predmetih, ki niso na dnevnem redu. — Predlogi, ki jih izroči odbornik pred sejo predsedniku pismeno ali priobči usno, se smejo vzeti v redni seji v razpravo po dovršenem dnevnem redu, če odbor z večino glasov to odobri, drugače se morajo izročiti občinski upravi in postaviti na dnevni red prihodnje seje.«

Iz tega izvira, da se praviloma sme razpravljati le o predmetih ki so na dnevnem redu, izjemoma pa tudi o takih predlogih, ki niso na dnevnem redu, pod pogojem, da so bili usno ali pismeno sporočeni predsedniku pred sejo in če občinski odbor z večino glasov to odobri.

7. Vprašanje: Občina Jošt je pobirala v letu 1933 trošarino po Din 100— od 100 l, občina Vrh pa 150— od 100 l vina. Ti dve občini sta bili spojeni. Prosimo za pojasnilo, kako naj se sedaj pobira trošarina: ali po Din 100— ali po Din 150— od 100 l vina?

Odgovor: Občinska trošarina se v vseh slučajih pobira v dosednji izmeri naprej ne glede na izvršeno združitve občin. — Stari, za leto 1933, odobreni proračuni veljajo naprej do 31. marca 1934 za vsako staro upravno občino, ki se bo formalno likvidirala kot gospodarska edinica šele s tem dnem, in vse občinske davščine se pobirajo v dovojeni izmeri do tega dne. S 1. aprilom 1934 se začne namreč šele novo proračunsko leto 1934/1935 za občine in šele s tem dnem se izenačijo vse občinske davščine za vse ozemlje nove občine, ki bo imela le en proračun ne glede na število prejšnjih občin, iz katerih je nastala.

8. Vprašanje: Naš občinski odbor je sklenil soglasno, da se dá občinskim organom za uradna službena pošta v L. dnevnicu Din 125—. Pristojno sresko načelstvo je kot nadzorno oblasť, na osnovi § 125. zakona o občinah, zadržalo izvršitev tega sklepa, ker nasprotuje določilom § 67. in § 75. zakona o občinah. Ali je to pravilno?

Odgovor: V nekem sličnem slučaju je upravno sodišče razmotrivalo in razsodilo tako-le:

»Po § 67. zakona o občinah odborniki ne dobivajo za svoje delo v občinskem odboru nobene plače od občine, pač pa jim odbor lahko določi povračilo stroškov, spojenih s kakim poslom, ki ga vršijo odborniki po občinski potrebi izven odborovih sej. V nasprotju s § 75. zakona o občinah se v slučajih § 67. ne določa nagrada v obliki plače ali izvesna odškodnina, nego povračilo stroškov. Ker tu ne gre za kakšno uredbo, kakor pri občinskem, v § 75. omenjenem štatutu, marveč zgolj za povračilo dejanski nastalih stroškov, zavoljo tega tudi ni treba banove odobritve. Sklep se sme nanašati seveda le na že izvršen, s stroški spojen posel po občinski potrebi in izven odborovih sej in le na povračilo dejanski nastalih stroškov, ki jih mora odbornik izkazati s predložitvijo zakona o izdatkih, povzročenih s potrebnim potovanjem na kraj poslovanja, z bivanjem v tem kraju in s povratkom. V danem slučaju pa je občinski odbor kar v naprej za vse primere, ki se morda pripetijo, določil višino odškodnine za službena pošta občinskih odbornikov, za kar pa po zakonu ni bil pooblaščen. — Kolikor se predmetni sklep nanaša tudi na občinske uslužbence, ki so istotako občinski organi, pa občinski odbor po § 85. zakona o občinah ni pristojen, da z abstraktno normo uredi vprašanje odškodnine za službena pošta, nego bo to vprašanje skupno z drugimi, občinske uslužbence zadevajočimi vprašanji, uredil banovinski svet z banovo odobritvijo. Dokler se taka po banu odobrena banovinska uredba ne izda, veljajo za odmero povračila občinskimi uslužbencem nastalih potnih stroškov predpisi občega državlanskega zakonika, odnosno vsebina službene pogodbe, sklenjene med občino in občinskim uslužbencem. — Iz tega izvira, da sresko načelstvo z zadržanjem izvršitve sklepa občinskega odbora ni kršilo zakona.« — Ker je Vaš slučaj sličen opisanemu, lahko razvidite, da je stališče sreskega načelstva pravilno. Vaša pritožba bi ne imela najbrže nikakega uspeha.

Razsodbe upravnega sodišča

I. Upravno sodišče je z odlokom A 275/32/6 z dne 11. januarja 1932 v smislu čl. 24. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, »Službene novine« št. 111, takoj v nejavni seji, ne da bi pozvalo stranke, zavrnilo dne 11. novembra 1932 vloženo tožbo A, posestnika v B, zoper odločbo kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 5. oktobra 1932, II. št. 602/3, glede prevzema stavbe mlekarne zadruge v C.

Odlok se opira na sledeči razlog:

Občinski odbor občine C je v seji od 30. avgusta 1931 soglasno sklenil, da občina prevzame, odnosno kupi stavbo likvidirajoče mlekarne zadruge na C z inventarjem vred za 52.000 Din in obresti od tega zneska od 1. julija 1931 nadalje. Županstvo je ta sklep javno razglasilo ter se je zoper sklep pritožil A, posestnik na B, češ, da bi mlekarne še slabše uspevala, ako bi občina njen obrat nadaljevala, dalje, da bi uporaba stavbe za občinski dom občinu preveč obremenjevala in tudi ni pričakovati, da bi ob združitvi malih občin v velike občine C, odnosno D, kjer poslopije stoji, postala sedež nove občine. Kr. banska uprava je z rešitvijo od 12. marca 1932, II. No. 602/1, v zvezi z odlokom od 5. oktobra 1932, II. No. 602/2, pritožbo zavrnila radi neosnovanosti, ker je omejenjena mlekarne v bližnji in daljši okolici C edina mlekarne in imajo posestniki lamošnega okoliša dohodke edinole od živinoreje z mlekarstvom. Obenem je kr. banska uprava odobrila osporavani sklep občinskega odbora.

Proti tej rešitvi kr. banske uprave je A v odprtem roku vložil tožbo na upravno sodišče. V tej tožbi navaja tožitelj,

da je bila v okolici C še ena mlekarne, namreč v E, ki je pa s 1. novembrom 1932 ustavila svoj obrat in da mlekarne v C ni pripomogla k izboljšanju živinoreje, ker ni primernih travnikov, dalje, da stoji mlekarne na neugodnem mestu in

da je stavba največ 20.000 Din vredna in končno, da prevzem mlekarne po občini pomenja le prevalitev dolga pri zadružni mlekarne od zadružnih članov na nečlane, ki jih je v občini nad polovico.

Pri presoji tožbe je moralo upravno sodišče predvsem dognati, ne gre li za stvar, v kateri je kr. banska uprava upravičena odločati po svobodni oceni. V danem slučaju je bilo v smislu § 90. kranjskega občinskega reda v zvezi s § 43. zakona o banski upravi treba odobritve občinskega sklepa po kr. banski upravi. Ali se taki sklepi odobrijo ali ne, o tem odloča kr. banska uprava povsem po svobodni oceni. Karlar se zoper sklep občinskega odbora obenem vložil pritožbo, odloča kr. banska uprava tudi o tej pritožbi obenem z odločitvijo o zaproseni odobritvi. V kolikor bi bil pritožitelj v pritožbi na kr. bansko upravo uveljavljal kakšno nezakonitost, bi o tem kr. banska uprava ne odločala po svobodni oceni. Pritožitelj pa v tej pritožbi ni navedel nikakršnih nezakonitosti, ki bi jih bil občinski odbor zakrivil, nego je uveljavljal razloge, zbog katerih naj bi bil sklep občinskega odbora neprimeren. O vprašanjih primernosti ali neprimernosti pa odloča kr. banska uprava tudi kot pritožno oblasť le po svobodni oceni. Stvari, v katerih in kolikor so upravna oblasť upravičena odločati po svobodni oceni, pa so po členu 19., točka 3., zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih odločani presoji po upravnih sodiščih in je tožbe proti takim odločbam upravnih oblastev po čl. 24. navedenega zakona kratkoma z odlokom zavrnila radi nedopustnosti, ne da bi se tožba meritorno presojala.

Izdajatelj: Županska zveza v Ljubljani; njen predstavnik Valentin Babnik, št. Vid pri Ljubljani.

Za uredništvu odgovarja: dr. Riko Fux v Ljubljani. Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (predstavnik O. Mihalek)